LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS

FEBRUARY, 1952

1952 M. VASARIO MEN.

1952 M. VASARIO MEN. FEBRUARY, 1952

Nr. 2 (21) III metai Vol. 3, No. 2

TURINYS

CONTENTS

St. Raštikis, NEMESK KELIO . . . 3

PRAPLĖSTAME KELY Į LIETUVOS LAISVINIMĄ, pasikalbėjimas su M. Krupavičium 5

PAS LIETUVOS PARTIZANUS 6

Stepas Zobarskas, LAISVĖ 10

Edv. Šulaitis, CHICAGOS SPORTININKAI 15

KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI 16

NAUJOS KNYGOS 16

LITHUANIAN APPEAL TO UNITED STATES 17

B. K. BALUTIS 18

AMERICAN CITIZEN IN SIBERIA 19

LITHUANIANS IN THE CHICAGO STOCKYARDS by Upton Sinclair 29

Juozas VITĖNAS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief

Milton C. STARK ..... Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section

Povilas PUZINAS ..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant editors — A. J. KASULAITIS, Pittsburgh Pa.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; L. VALIUKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo incialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarely those of the editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"
"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 40 centų Single Copy 40c

PRENUMERATA metams — $3.00 bet kokiame pasaulio kraste. GARBĖS PRENUMERATA $10.00.

SUBSCRIPTION $3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00.

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3,1879

This Month's Cover

Lithuanian and Latvian refugee girls help The Crusade for Freedom Radio by soliciting donations. Latvian E. Sturms is shown pinning a Crusade button to the lapel of Chairman John. J. Del Monte, head of the organization.

LIETUVIU DIENU PLATINTOJAI

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

P. Abromaitis, Chicago, Ill.
C. K. Braze, Miami, Fla.
B. Brazdžionis, Chicago, Ill.
K. Bradūnas, Baltimore, Md.
K. Bružas, Chicago, Ill.
J. Belinis, Grand Rapids, Mich.
V. Čyvas, Amsterdam, N. Y.
Dirva, Cleveland, Ohio
Gabija, Brooklyn, N. Y.
J. Ginkus, Brooklyn, N. Y.
A. Gražulis, Worchester, Mass.
A. Kasulaitis, Pittsburgh, Pa.
J. Klimas, kun., S. Boston, Mass.
P. Kudulis, Elizabeth, N. J.
B. Krakauskas, Rochester, N. Y.
K. Keblinskienė, Brockton, Mass.
F. Mandeikis, Brockton, Mass.
Nemunas, Chicago, Ill.
V. Prižgintas, Los Angeles, Calif.
A. Paliulis, Waterbury, Conn.
V. Pauža, Detroit, Mich.
K. Pravilionis, Rockford, Ill.
B. Polikaitis, Detroit, Mich.
V. Rocevičius, Cleveland, Ohio
V. Tarvainis, Detroit, Mich.
A. Valavičius, Chicago, Ill.
E. Vilutis, E. Chicago, Ind.
Urbanas Photo Studio, Baltimore, Md.
V. Vaitkus, Waterbury, Conn.
L. Valiukas, Dayton, Ohio
C. P. Yurgelun, Brockton, Mass.
Žiburys, So. Boston, Mass.
Vyčių Kioskas, Philadelphia, Pa.
E. Račiūnaitė, Chicago, Ill.
L. Spaudos Centras, Chicago, Ill.
V. Sakalauskas, Chicago, Ill.
J. Sekys, Hartford, Conn.
M. Škėmaitė, Rockford, Ill.
A. Tamolunas, kun., Miami, Fla.
B. Urbonas, Chicago, Ill.
K. Trečiokas, Newark, N. J.
A. Česonis, Baltimore, Md.
A. Vaitkus, E. St. Louis, Ill.

CANADA

V. Aušrotas, Toronto, Ont.
S. Bujokas, Winnipeg,
J. Kriščiūnas, Toronto, Ont.
J. Pleinys, Hamilton, Ont.
P. Rudinskas, Montreal,
V. Montvilas, Sudbury, Ont.
A. Dauginaitė, St. Catherines, Ont.
P. Tamulėnas, Welland, Ont.
T. Žiburių Knygynas, Toronto, Ont.

PIETŲ AMERIKA

M. Laupinaitis, Sao Paulo, Brazil
V. Kerbelis, Buenos Aires, Argentina
A. Sabaliauskas, kun. Caracas, Venezuela
N. Saldukas, kun., Bogota, Columbia

D. BRITANIJA

P. Dragūnas, Birmingham
J. Jurevičius, Bradford
V. Gerdžiūnas, Manchester
J. Mockevičius, Yorks
V. Zdanavičius, London

AUSTRALIJA

P. Jutulis, kun. Adelaide
L. Bertašius, N. Geelong
V. Biveinis, Canberra
L. Baltrūnas, Melbourne
J. Skirka, Bathurst,
R. Butkus, kun., Sydney
J. Rugelis, Sydney

Grupė kovotojų už Lietuvos laisvę: (iš kairės į dešinę) T. Šidiškis, VLIKo pirm. M. Krupavičius, Rugienius, J. Makauskis, J. Kaminskas (sėdi), kan. J. Končius, dr. D. Jasaitis ir J. Valaitis. / Members of VLIK and other Lithuanian patriots in Germany.

NEMESK KELIO...

ST. RAŠTIKIS

Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje Vasario 16-toji diena buvo džiaugsmo, pasiryžimo, pasididžiavimo ir tautinės vienybės šventė. Netekus nepriklausomybės, prie tos šventės savybių prisidėjo dar ir liūdesio jausmas. Liūdna, kad mūsų valstybė neteko nepriklausomybės; liūdna, kad liko išardytas mūsų politinis, ūkinis ir kultūrinis gyvenimas; liūdna, kad tauta pavergta ir paniekinta; liūdna, kad okupantai yra iššudę tūkstančius geriausių mūsų brolių ir seserų; liūdna, kad lietuvių kankinių kaulais yra išklotas ne tik Lietuvos, bet ir Sibiro, Uralo, Kazachstano ir nacionalsocialistinės Vokietijos koncentracijos stovyklų, kankinimų ir vergijos vietos; liūdna, kad mūsų pavergtos tautos aukos ir kančios nemažėja, bet didėja; ir pagaliau liūdna, kad ir po platųjį laisvą pasaulį išblaškyti lietuviai, ypatingai naujieji išeiviai-tremtiniai, nežiūrėdami visų tų savo tautos nelaimių, pradeda sirgti kai kuriais išeivijos negalavimais.

Apie tuos, švelniai tariant, negalavimus norėtųsi pasakyti vieną kitą mintį.

Išeivijoje turime daug gražių dalykų: turime lietuviškas bažnyčias ir parapijas; veikia mūsų politinės, visuomeninės ir kultūrinės organizacijos; tobulėja spauda, rašomos ir spausdinamos knygos; kai kur veikia lietuviškos mokyklos; mūsų tautiečiai nėra apsnūdę ir kai kur rodo net pavyzdingą veiklą, duosnumą ir vienybę. Tai yra pasigerėjimo, pagirimo ir paskatinimo ir paramos verti reiškiniai.

Bet yra ir negerų reiškinių. Viename straipsnyje negalima apie visus juos kalbėti. Pasitenkinkime tik tais, kurie tampriausiai yra susiję su visiems mums taip brangia Vasario 16 diena.

Juk visi trokštame savo tautai laisvės ir savo valstybei nepriklausomybės. Ir visi tikime, kad auksčiau ar vėliau mūsų troškimai išsipildys. Taip pat visi manome, kad kepti karveliai patys neatskris ant mūsų stalo. Priešingai manančių yra labai nedaug. Iš to seka labai aiški išvada - visais įmanomais būdais turime patys kovoti už Lietuvos išlaisvinimą. Ta kova turi būti veikli ir vieninga. Ir kaip tik čia, šioje vietoje, ir pasitaiko suklupimų. Pradedame kovoti ne su savo priešais, bet su savaisiais. Pradedame ne burtis, bet skaldytis. Pradedame vadovautis ne realybe ir protu, bet nesuvaldomais jausmais. Visi šie reiškiniai silpnina mūsų kovą ir mus pačius, t. y. jie pasitarnauja mūsų priešui, kuris pats to siekia. Ir įvyksta taip, kaip mūsų patarlėje sakoma - metam kelią dėl takelio.

Gal norite faktų? Prašau:

1. Nesantaika tarp mūsų politinių grupių ne švelnėja, bet aštrėja. Ji reiškiasi tų grupių santykiavime, jų spaudoje ir net mūsų vyriausiame organe.

2. Vieton reikalingos paramos, pradedama žeminti mūsų politinių veiksnių autoritetas.

3. Kai kurie politiniai veiksniai negali rasti pagrindo savo bendradarbiavimui sutvarkyti.

4. Ne tik neišnyksta, bet kai kur net dažnėja nepamatuoti puolimai, asmeniškumas, melas, užgauliojimai ir šmeižtai

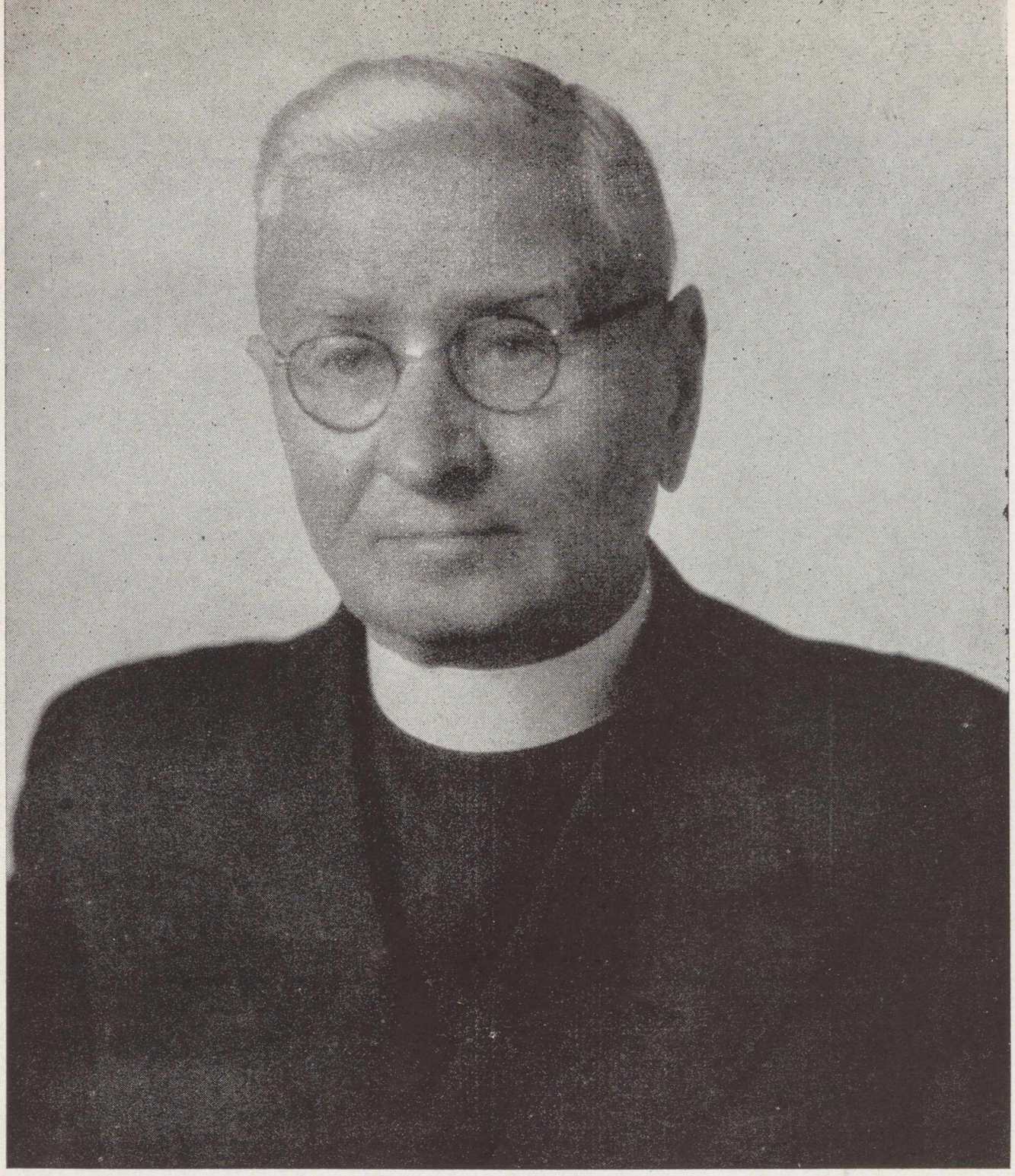

Prel. K. Šaulys, vienas iš trijų gyvų ir esančių Vakarų pasauly asmenų, pasirašiusių Lietuvos nepriklausomybės aktą 1916 m. vasario 16 d. Šiais metais jam sukako 80 metų amžiaus. Jis gyvena Šveicarijoj. The Rev. K. Šaulys, who celebrates his 80th birthday this years in Lugano, Switzerland. He is one of the three surviving signers of Lithuania's Declaration of Independence.

mūsų spaudoje.

5. Prieinama net iki to, kad pradedama raginti ir net daryti nutarimus neduoti aukų tautos fondui.

6. Eikvojama energija smulkmenoms, bet ne dideliems ir svarbiems reikalams, susijusiems su Tėvynės vadavimo byla.

7. Pagaliau jau ir spaudoje pradedama rašyti apie politinius įskundimus ir įvairias politines intrygas.

Čia nurodyti tik keli faktai, liečiantieji mūsų politinę veiklą, susijusią su Lietuvos vadavimo darbu. Dėl vietos stokos neliesime šių faktų priežasčių. Tačiau jie rodo, kad turime taisytinų reiškinių. Jie tuo tarpu dar nėra per daug tragiški, bet silpnina mūsų kovą, ardo mūsų vienybę, mažina mūsų energiją ir slegia mūsų ūpą bei dvasią. Todėl šias negeroves turime rauti lauk iš savo tarpo. Ypatingai turime tuo susirūpinti bręstančios pasaulinės audros akivaizdoje, kuri negalės nepaliesti ir Lietuvos likimo. Juk mūsų Tėvynės vadavimo byla vis daugiau ir daugiau aktualėja. Tad būkime pilnai pasiruošę lemiančiai valandai, aktingai ir vieningai ruoškimės prie jos, stiprinkime savo frontą ir šalinkime visas tas negeroves ir kliūtis, kurios nuo mūsų pačių priklauso. Nemeskime kelio dėl takelio, bet:

1. Stiprinkime mūsų politinei veiklai vadovaujančią viršūnę ir raskime būdą, kad ji galėtų visus mus apjungti į didelį ir šventą žygį išvaduoti Lietuvą iš vergijos.

(Perkelta į 8 psl.)

Į Montrealį (Kanada) atskridusį Lietuvos gen. konsulą J. Budrį (vidury) pasitinka Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos pirm. V. Peteraitis (dešinėj) ir sekr. Andruškevičius (kairėj) su I. Gaveliene ir R. Ivaškevičiūte. / A group of Montreal, Can., Lithuanians greet Lithuanian Consul General J. Budrys on his arrival by plane from U. S.
V. Juknevičiaus foto

PRAPLĖSTAME KELY Į LIETUVOS LAISVINIMĄ

Norėdama tinkamiau atžymėti Vasario 16-sios sukaktį, "Lietuvių Dienų" redakcija kreipėsi į Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIK) pirmininką Mykolą Krupavičių, prašydama pasisakyti patiektais klausimais. Kadangi eilėj patiektų klausimų VLIKas neturi vienos nuomonės, todėl M. Krupavičius sutiko pasikalbėjimą duoti ne kaip VLIKo pirmininkas, bet kaip VLIKo narys. Šitai ir prašome turėti galvoj skaitant šį pasikalbėjimą.

— Kaip apibūdinate Lietuvos vadavimo padėtį minint 34-tąją Vasario 16-sios sukaktį?

— Kai kritus Hitleriui Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pradėjo veikti atvirai ir viešai, atrodė, kad Lietuva yra naujagimis, apie kurį nieks nieko nežino ir nenori žinoti, o pačiam VLIKui nekartą buvo grasinama kalėjimu už veiklą prieš "didelių nuopelnų sąjungininką" Staliną. Sunkiai vyko Lietuvos laisvinimo reikalu pro norimas duris įsiveržti ir gauti į pasiųstą raštą laukiamą žodį. Lietuvos bylą gaubė užkeiktoji tyla. Net partijų internacionalai buvo uždarę duris savo nelaimingiems Lietuvos vienminčiams. VLIKas nenusiminė, rankų nenuleido, kaip atkaklus genys savo geležiniu snapu kalė ir kalė į kietu kevalu apaugusią pasaulio sąžinę ir ją prakalė. Tiesa, dar nieks VLIKo de jure nepripažino, dar nieks dėl Lietuvos karo nepaskelbė, bet Lietuva įrašyta į pasaulio klausimų eilę, kad ir ne atskiru punktu, bet vienoj eilėj su kitais tolygiais klausimais. Šiandien VLIKas yra organas, su kuriuo valstybės kalbasi, kaip su faktine Lietuvos reikalų atstovybe, burnos atsidarė ir Lietuvos vardas išplaukė ne tik į spaudos skiltis, bet ir į tarptautinių valstybių organų tribūnas, Lietuva lygiomis su kitomis valstybėmis priimama į įvairias tarptautines organizacijas, lietuviškosios partijos, kaip krikščionys demokratai, socialdemokratai, liberalai priimtos į atitinkamus partijų internacionalus ir tt. ir tt. Žodžiu, 34-ji Vasario 16 sukaktis mus rado labai praplėstam Lietuvos laisvinimo darbo kely su dideliais laimėjimais, su tvirtesnėmis ir šviesesnėmis ateičiai viltimis ir su palankiais pasaulio nusiteikimais mūsų atžvilgiu. Tačiau čia pabrėžtina, kad dar daug kieto ir atkaklaus darbo yra pasilikę ir dar ne vieną kliūtį teks VLIKui tokiu pat atkaklumu ir savęs atsižadėjimu prakalt, kaip yra buvę Lietuvos laisvinimo darbo pradžioj. VLIKas tiki, kad ir čia jis laimės, nes tiesa ir teisė, o dėl to ir Dievas yra jo pusėj.

— Kaip atrodo lietuvių, esančių laisvame pasaulyje, pastangos savo tėvynę išlaisvinti, ar einame prie jėgų sukaupimo, ar didesnio susiskaldymo?

— Išblaškytoji po laisvąjį pasaulį tremtininkiškoji ir išeiviškoji lietuvių tautos dalis, nesigailėdama aukų ir pajėgų, rikiuojasi į Lietuvos išlaisvinimo darbą. Tam darbui svetimuose kraštuose gyvenimo sąlygos labai nepalankios. Kely į tikslą sutinkama daug įvairios rūšies kliūčių, bet jos visu lietuvišku atkaklumu laužomos ir iš kelio šalinamos. Svarbiausias kol kas Lietuvos laisvinimo darbe įvykis - PLB organizavimas. Tas darbas jau baigiamas. Šiais metais gal jau pavyks prieiti prie PL Seimo sušaukimo. Iš 19 kraštų bendruomenių jau 12 turi savo pastovias organizacijas. Netrukus jas įsigys dar dvi didžiulės lietuviškos sodybos - JAVių ir Kanados. Tiesa, PLB nėra politinė organizacija. Ji politinio darbo tiesioginiai nedirbs, bet jos vaidmuo Lietuvos laisvinimo darbe bus labai svarbus, kaip kariuomenės valstybės gyvenime. Kariuomenė savo pajėgumą ir vertingumą išsaugoja tol, kol ji neįtraukiama į politiką, kol nepaverčiama partinių varžybų įrankiu. Neišvengus tų blogybių, kariuomenės dažnai pavirsta nelaimių šaltiniu net savo kraštams. Dėl to ir PLB organizuojama ne politiniais pagrindais. Ji savo labai naudingą vaidmenį vaidins tol, kol išsaugos savo apolitinį ir apartinį veidą. Kas PLB įvels į partinių kovų sūkurius, bus PLB duobkasys, bus tuo patim ir viso Lietuvos laisvinimo darbo kenkėjas. Nelaimei tokių reiškinių tai ten, tai kitur pasirodo. Tuos reiškinius pašalinti ir jiems užkirsti kelią į PLB - mūsų svarbioji pareiga.

Tremtis turi savo sunkiai išvengiamų ligų bacilų. Jų tarpe - politinis susiskaldymas ir tarpusavė kova. Tai kiekvienos tremties ar emigracijos liūdnas reiškinys. Jis ir mūsų tarpe pradėjo reikštis. Tremty partiškumas padidėjo ir paaštrėjo, nors jam nėra realaus pagrindo. Jo pasėkos yra reikšmingos lietuviškajam reikalui. Su pasigerėjimu turiu konstatuoti, kad *tiesioginiame* Lietuvos laisvinimo darbe lig šios dienos visos partijos buvo vieningos. Iš to tačiau reiškinio daryti išvados - šalin partijos, lai gyvuoja bepartiškumas, negalima; partija politiniame gyvenime - būtinas dalykas. Be jos nėra demokratijos. Be širdies nėra gyvenimo ir kaip širdžiai susirgus negalima daryti išvados - šalin širdis. Tokioms sąlygoms susidarius galima vieną teisingą sprendimą daryti - apsaugoti partijas nuo ligų, ligos įsibrovus - jas gydyti. Priemonių gydyti turim, nes mūsų tėvynės meilė dar karšta ir gyva. Kas garsiausiai šaukia - šalin partijos, lai gyvuoja bepartiškumas, dažniausiai nori paslėpti tuomi savo didžiausią partiškumą ir visišką Lietuvos reikalu nesidomėjimą.

— Kokie yra VLIKo santykiai su Lietuvos diplomatais; ar šie santykiai nepasikeitė po žinomo susitarimo nepatvirtinimo?

— VLIKo santykiai su mūsų diplomatais yra tokie pat, kokie yra buvę nuo pat VLIKo veikimo pradžios, vadinasi - trumpai tariant - geri ir praktiškajame darbe darnūs. Tokią išvadą darau iš

(Perkelta į 8 psl.)

Mykolas Krupavičius, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIK) Pirmininkas
M. Krupavičius, Chairman of VLIK (The Supreme Committe for the Liberation of Lithuania)

PAS LIETUVOS PARTIZANUS

Į Vokietiją iš Lietuvos grįžo buvęs vokiečių kareivis, kuris paskutiniu laiku ilga gyveno su Lietuvos partizanais. Savo įspūdžius iš jų gyvenimo jis papasakojo dail. Hans Liska, kuris pagal tai nupiešė žemiau dedamus vaizdus. Jie buvo atspausdinti vokiečių žurnale "Ouick" (32 /51), kurio maloniu sutikumu mes čia juos persispausdiname.

Paveikslus paaiškindamas, žurnalas rašo:

"Tankiuose miškuose į šiaurę nuo Vilniaus vis dar tebegyvena išsklaidytos karo ir pokario aukos. Jų tarpe yra ir vokiečių. Jie susiduria su raudonąja armija ir sovietų slaptąja policija žiauriose kautynėse. Pelkių ir tankumynų apsupti jie yra sunkiai prieinami."

Kaip partizanai baudžia išdaviką, žurnalas rašo:

"Kaimietis J. išdavė rusams partizanų buvimo vietą. Į kolhozo rugiapiūtės pabaigtuves atvyko pas jį ir sunkiai ginkluoti partizanai. Jie valgo geria, šoka. Staiga – švilpukas, ir išdavikas partizanų apsupamas. Partizanų grupės vadas perskaito kaimiečiui J. mirties sprendimą, pasirašytą "Lietuvių partizanų vyriausios vadovybės". Po to pistoletai taria paskutinį žodį."

Sovietų karinio posto Žagarėj užpolimą partizanai padarė dienos metu. Nuginklavę sovietų karius, jie prisikrovė iš valstybinių krautuvių ir sandėlių maisto, drabužių bei ginklų pilnus sunkvežimus ir išvyko dainuodami Staliną pajuokiančias dainas.

Lietuvos partizanai nubaudžia išdaviką, kuris nurodė sovietams partizanų buvimo vietą. / Lithuanian partisans kill a spy in their midst. This drawing and the others that follow on the succeeding page were done by German artist Liska from descriptions given him by a German prisoner escaped from Soviet-occupied Lithuania. The story and illustrations appeared in "Quick" magazine, Germany.

Lietuvos partizanai užpuola sovietų karinį postą Žagarėj. / Lithuanian partisans sally forth to attack a Soviet military station in Žagarė.

Lietuvos partizanų būstinė miško požemy. Įėjimas pro kiaurą medį. Šviesą gaminama varant prie dviračio pritaisytą dinamo motorėlį (dešinėj). Prie bustinės matyti ir vokiečių tankas, kuriam mažai teturi šovinių. / Partisan underground installations in a forest in Lithuania. From lairs such as this Lithuanian partisans fight the Bolshevik invader.

Gen. Stasys Raštikis, dabar profesoriaująs Syracuse, N. Y., Universitete. / St. Raštikis, former General of the Lithuanian Army, now a professor at the University of Syracuse, N. Y.

PLATESNIAME KELY . . .

(Atkelta iš 5 psl.)

darbų. 1946 m. Berno konferencijoj, kurioj dalyvavo VLIKo atstovai ir dalis diplomatų, buvo išspręsti net esminiai klausimai - kas yra VLIKas, VT ir kiti. O kas nebuvo išspręsta, kaip Kybartų aktai, vadinamo "šefo" kompetencija, buvo aptarta ir sutarta. Visi sprendimai buvo priimti vienbalsiai. Už juos kėlė ranką ir p. Lozoraitis. Kai kurie sprendimai buvo pasiūlyti p. Lozoraičio, pav., kad veikloje vadovaujamasi 1922 m. konstitucijos dvasia. Ten pat p. Lozoraitis prisiėmė vadovauti VLIKo užsienio reikalų tarnybai. Tačiau netrukus p. Lozoraitis nuo prisiimtų pareigų atsisakė ir nuo visos Berno, jo žodžiais tariant, "pasenusios filosofijos". Nuo to momento prasidėjo nesusipratimai, bet tik su p. Lozoraičiu, nes su kitais diplomatais, kaip esu minėjęs, pasiliko praktiškajame gyvenime tokie pat santykiai, kokie yra buvę. Tų santykių pakitėjimo nematau ir šiandien. Suprantama, kad kalbu ne apie asmeniškus, bet apie darbo santykius. Faktai tai patvirtina.

P. Lozoraitis paskelbė prieš Reutlingeno derybas savo 8 punktus, kuriuose tarp kita ko buvo nusakyta, kas yra VLIKas, VT ir tt. Jo pažiūros į tuos klausimus griežtai priešingos VLIKo pažiūroms. Savo punktų p. Lozoraitis neatšaukė. Tai pagimdė reikalą VLIKui pasisakyit, kas jo nuomone yra VLIKas, VT, šefas ir tt. Tas pasisakymas buvo prijungtas prie delegacijos susitarimo teksto. Jis susitarimo neneigė, tačiau dėl skirtingų pažiūrų susigrupavimo jis prisidėjo prie susitarimo teksto atkritimo, nes pagal VLIKo statutą "balsams pasidalinus

NEMESK KELIO . . .

(Atkelta iš 4 psl.)

2. Sutvarkykime taip, kad šioje kovoje ji būtų visų mūsų pripažintu ir bendru Lietuvai vaduoti centru. Sustiprinkime jo autoritetą, siųsdami į jį pačias geriausias ir stipriausias jėgas, kreipdami dėmesį ne į tai, kas turi vienos ar kitos politinės partijos bilietą kišenėje, bet kas turi geriausią galvą ir kas galėtų geriausiai patarnauti savo tautai.

3. Nuoširdžiai remkime savo vadovaujantį organą.

4. Ne griaunančia, bet kūrybine kritika padėkime jam išvengti klaidų ir suteikime rimtų patarimų.

5. Visur, ir ypatingai viešose vietose ir spaudoje, venkime melo, nereikalingų ginčų, užgauliojimų ir šmeižtų. Palikime šunims kandžiojimo ir lojimo malonumą.

6. Meskime į šalį visas nereikšmingas smulkmenas, ir viską telkime į didžiausį mūsų uždavinį - išvaduoti savo kraštą ir ten visos tautos bendromis pastangomis užgydyti visas žaizdas ir sukurti naują ir laimingą gyvenimą.

Syracuse, N. Y., 1952.I.31 d.

Lietuvaitės Tautų Mūgėjė Urugvajaus Prezidento sode praeitą vasarą; trečioji dešinėj (su vėduokle) yra Urugvajaus prezidento žmona, stebinti lietuvių tautinius šokius. / Lithuanian dancers performing at an international festival on the President's grounds, Montevideo, Uruguay. The wife of the President of Uruguay, Madam Martinez Trueba, is pictured at the right (with fan).

Worcesterio vysk. J. Wright suteikia Athol, Mass., lietuvių jaunimui Sutvirtinimo Sakramentą. / Bishop J. Wright of Worcester, Mass., administers the Sacrament of Confirmation to young Lithuanians in Athol, Mass.
V. Adomavičiaus foto

Atsiradusius VLIKe sunkumus šiandien pasišovė spręsti žmonės, kurie labai dažnai nėra pakankamai susipažinę su faktine būkle ir objektyvia medžiaga. Visus tuos šešėlius, kurie įsibrovė į VLIKo gyvenimą, jie įagituoti sąmoningų agitatorių aiškina "partijų rietenomis", "noru kaikurių partijų viešpatauti ir diktuoti", "partijų ambicijomis" ir įvairiomis kitomis priežastimis. Tie gi, kurie yra užėmę kitokią poziciją, negu antroji pusė, yra tiek išniekinti ir pažeminti, bei įvairiais vardais išpravardžiuoti, kad atrodo tik kartuvių esą verti, kaip Lietuvos išdavikai ir tt., kai tuo tarpu tų žmonių didžiuma jau yra savo vardus įrašę teigiamai į Lietuvos istoriją. Kur tad jieškoti tų nesutarimų priežasties? O gi štai kur - puolamieji nori išlaikyti VLIKą tokį, kokis jis buvo įkurtas, t. y. jo teises

(Perkelta į 14 psl.)

lygiomis - sprendimas neigiamas". Šituo klausimu skleidžiama daug neteisingų ir klaidinančių žinių. Pirmiausia VLIKas bendradarbiavimo su p. Lozoraičiu neatmetė. Iniciatyva tartis tuo reikalu visuomet ėjo iš VLIKo. Paskutiniu kartu jam buvo pakartotinai pasiūlyta vadovaut Užsienio Reikalų Tarnybai Reutlingene. Bet ir šiuo atveju to darbo jis neprisiėmė. Atmesti delegacijos susitarimo nieks nesiūlė. Dar daugiau - net jokia pataisa nebuvo pasiūlyta į susitarimo tekstą.

Antra - šefo klausimas nėra Lozoraičio ir VLIKo klausimas. Tai yra diplomatų šeimyninis klausimas. Jie jį ir išspręst turi. Ligi šiol jie to nepadarė. Jei tas klausimas bus išspręstas pagal Lietuvos klausimus, manau, kad ir VLIKas jį priims.

Trečia - derybos buvo vedamos su p. Lozoraičiu, kaip su mūsų diplomatų atstovu. Ar jau bendradarbiavimo su p. Lozoraičiu klausimas visai yra atpuolęs? Ne. Jau esu pastebėjęs, kad iš esmės prieš bendradarbiavimą su p. Lozoraičiu nieks nėra pasisakęs. Iš to seka, kad derybos gali būti atnaujintos. Bet tam reikalinga kai kurių sąlygų pakeitimo ar pasikeitimo. Prie tų sąlygų priklauso ir p. Lozoraičio punktai, kurie ir buvo *tikri susitarimo atkritimo kaltininkai.* Kol tų punktų p. Lozoraitis nesutvarkys, sunku tikėti, kad priedo prie susitarimo palaikytojai nuo jo atsisakytų. Šia proga aiškumo dėliai galima pažymėti, kad dabartinė VLIKo struktūra yra pakankamai gera ir pakankama jo tikslams siekti. Ji nėra reikalinga jokių pakeitimų. Struktūros pakeitimas gali tik jo veiklą sukomplikuoti. Jei visi VLIKo nariai to susitarimo su p. Lozoraičiu nori, neišskyrus ir tų, kurie palaiko priedą prie susitarimo, tai ne dėl reikalo esmės, bet dėl aplinkybių, kasdieniškai kalbant - "dėl šventos ramybės". Aš pats taip pat noriu to susitarimo ir tos šventos ramybės. Galimybių susitarti ir gerų norų yra, aš tikiu, kad atsiras norų ir reikiamoms sąlygoms sudaryti. Apie jas esu minėjęs. Tačiau diktatai neras paramos.

Rež. Stasys Pilka (vidury) su sol. V. Sabaliauskiene ir akt. J. Kaributu po rečitalio Rochester, N. Y.
Stasys Pilka (center), soloist V. Sabaliauskienė and actor J. Kaributas in Rochester, N. Y. Photo by Braknis

"Draugo" redaktorius dr. kun. J. Prunskis kalbasi su J. Gliauda, kuris laimėjo 1000 dol. premiją už romaną " Namai ant smėlio". / Rev. Prunskis, Editor of "Draugas", interviews novelist J. Gliauda, whose book "Dwelling on the Sand" won the author a $1,000 prize. A. Gulbinsko foto

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ, LIETUVIAIS TURIME IR BŪT!

LAISVĖ

STEPAS ZOBARSKAS

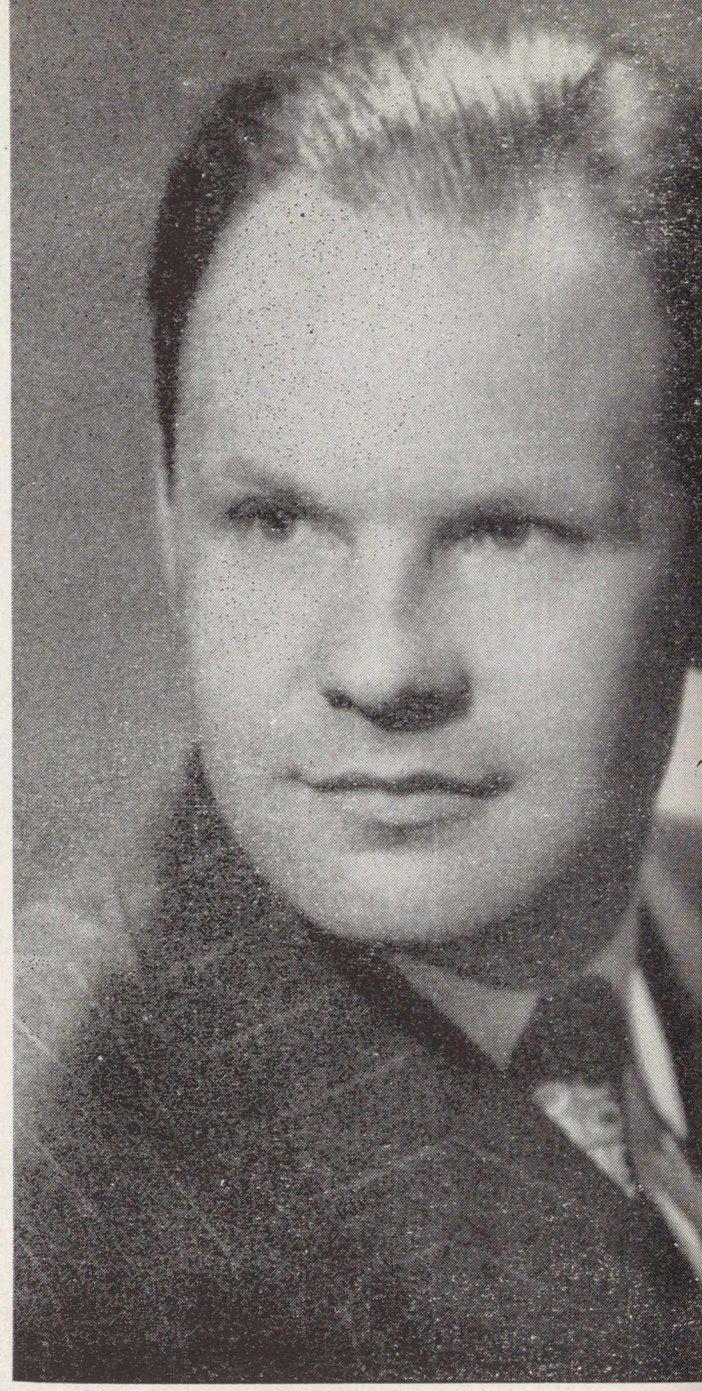

Rašytojas Stepas Zobarskas, gyvenąs New Yorke. Stepas Zobarskas, Lithuanian writer, whose story "Laisvė" (Freedom) appears in this months issue.

I

Ilgai žiūrėjo Dagys pro siaurutę langų užuolaidą į kalnų masyvą, aptrauktą rytinio rūko, kuris atrodė kaip Nojaus arka, plūduriuojanti ant vandenų. Vienu metu spinduliai paplūdo nesulaikomu veržlumu, ir rūkas atrodė nebe rūkas, bet liepsnojantis krūmas, iš kurio staiga išriedėjo akį verianti saulė. Žmona ir duktė dar tebemiegojo, bet Dagys jau seniai stebėjo Tyrolio kalnus ir klausėsi, kaip banda, kopdama siauru keleliu, skambina varpeliais.

Staiga kažkieno sunki ranka pasibeldė į duris.

Dagys valandėlę tylėjo, neatitraukdamas akių nuo kalno. Bet kai beldimasis pasikartojo, jis pašoko iš lovos, užsimetė ant pečių švarką ir paklausė:

— Kas ten?

— Policija. Atidarykite duris.

— Policija? Taip anksti?

Dagys pažvelgė į žmoną, kuri jau trynė pirštais mieguistas akis. Žodis "policija" ją išbudino. Jau penkti metai, kaip jie nėra turėję ramios nakties. Baimė susilaukti policijos niekada neleido užmigti giliu ir sveiku miegu, tokiu, kokiu užmigdavo, kai jie visi buvo savo namuose ir kai Lietuva buvo laisva. Iš akių nedingo birželio mėnesio vežimai, kada sovietai gabeno gyventojus į Sibirą. Jie taip pat neužmiršo ir nacių, kurie varė gatvėmis minias vyrų ir moterų - ir visi gerai žinojo, kur žygiavo jie paskutiniais savo gyvenimo žingsniais.

— Policija? — pakartojo Dagienė krūptelėdama.

Beldimasis pasidarė dar stipresnis. Dagys sušuko:

— Ar nebegalite palaukti, kol aš kelnes apsimausiu?

— Schnell dann!

— Skubu jau, skubu.

Greitosiomis apsirengęs, Dagys atidarė duris. Priešais stovėjo du vyrai. Vienas buvo nedidukas, su aptriaušėjusiais ūsais ir apnešiota respublikinės Austrijos policininko kepure žmogelis, kurio siaurutės, primerktos akys peržvelgė Dagį nuo galvos iki kojų ir nusišypsojo. Antrasis buvo storas ir aukštas, kurį Dagys pažinojo dar nacių laikais. Jo vulgarus balsas tebeskambėjo tokiu pat nemaloniu šaltumu, kaip ir tada, kai Dagiai pirmą kartą atkeliavo į Tyrolį ir turėjo jam pasiaiškinti, kodėl jie neina kariauti ir kodėl pasirinko Tyrolį, o ne kitą kurią vietą karo pabaigai sulaukti. Šį kartą nacio uniformą jis buvo pakeitęs į civilius drabužius. Jis mūvėjo trumpomis kalniečio kelnėmis, o už skrybėlės buvo užsikišęs vanago plunksną su edelveisu.

— Jūs esate Dagys? — tarė jis atsikosėdamas.

— Taip.

— O ten jūsų žmona ir duktė?

— Taip.

— Atėjome pranešti linksmos žinios: šiandien antrą valandą būkit pasiruošę kelionei. Važiuosite į savo kraštą.

— Kur? — paklausė Dagienė.

— Į savo kraštą, į Lietuvą, — atsakė

"Draugo" literatų komisija, paskyrusi J. Glaudai 1000 dol. premiją už romaną "Namai ant smėlio" The "Draugas" board of literary judges which awarded novelist J. Gliauda a $1,000 prize for his book "Dwelling on the Sand". A. Gulbinsko foto

mažasis. Jūs gi esat iš Lietuvos?

— Taip, iš Lietuvos, bet...

— Na taip, tai šiandien, antrą valandą, kariuomenės sunkvežimiai surinks visus svetimtaučius ir išveš į lagerius. Ten jau lauks jūsų krašto atstovai, kurie savo priemonėmis padės jums parkeliauti namo.

Valandėlę visi tylėjo. Paskui Dagys tarė lėtu, ryžtingu balsu:

— Dar mums neatėjo laikas grįžti į Lietuvą. Tuo tarpu dar pasiliksime čia.

— Čia tai jau tikrai nepasiliksite, galiu garantuoti, — ironiškai atkirto storasis.

— Kodėl gi nenorite grįžti į Lietuvą? — paklausė mažasis.

— Todėl, kad Lietuvos nėra, — atsakė Dagienė. — Dabar ten ruskis šeimininkauja.

— Ruskiai geri žmonės, jų nėra ko bijoti.

— Mes juos geriau pažįstame, negu jūs. Kol jie ten bus, mes negrįšime.

— Grįšite, nes toks yra įsakymas, — pabrėžė storasis.

— Yra ar nėra - tai jau kitas klausimas. Tuojau pat eisiu pas amerikiečius ir viską išsiaiškinsiu. Čia bus koks nors nesusipratimas.

— Pačių amerikiečių karinės vadovybės įsakymu pranešame jums, kad lygiai antrą valandą po pietų būtumėte pasiruošę kelionei. Tuo tarpu įsakau jums grąžinti maisto korteles.

Nė žodžio netardamas, Dagys paėmė nuo staliuko korteles ir padavė policininkui. Tasai įsidėjo į kišenę. Paskui abu pokarinės Austrijos atstovai apsisuko ir sunkiais žingsniais nužingsniavo žemyn. Dagys, kaip apstulbęs, stovėjo ant slenksčio ir žiūrėjo į atsitolinančią tyrolietišką skrybėlę.

— Ko labiausiai bijojom... — prašneko Dagienė, keldamasi iš lovos.

— Tik jau nepasiduok panikai. Ką austrai įsako, tai dar ne viskas.

— Taip, bet jie gi įsako amerikiečių vardu.

— Gal būt, amerikiečiai nė nežino tokio įsakymo. Austrai nekenčia užsienie-

Dainininkės I. ir R. Ivaškevičiūtės sausio 15-tos minėjime Montrealy. Akomponuoja komp. Gailevičius.
Lithuanian singers the sisters I. and R. Ivaškevičiūtės at a musical program in Montreal, Canada. Accompanist is composer Gailevičius.
V. Juknevičiaus foto

Kiaipėdos sukilėlių vadui, gen. konsului J. Budriui pagerbti Pensylvanijos viešbuty, Montrealy, MLBD suruoštos iškilmingos vakarienės dalyviai. / Montreal Lithuanians honor Lithuanian Consul General J. Budrys at an offical dinner.
V. Juknevičiaus foto

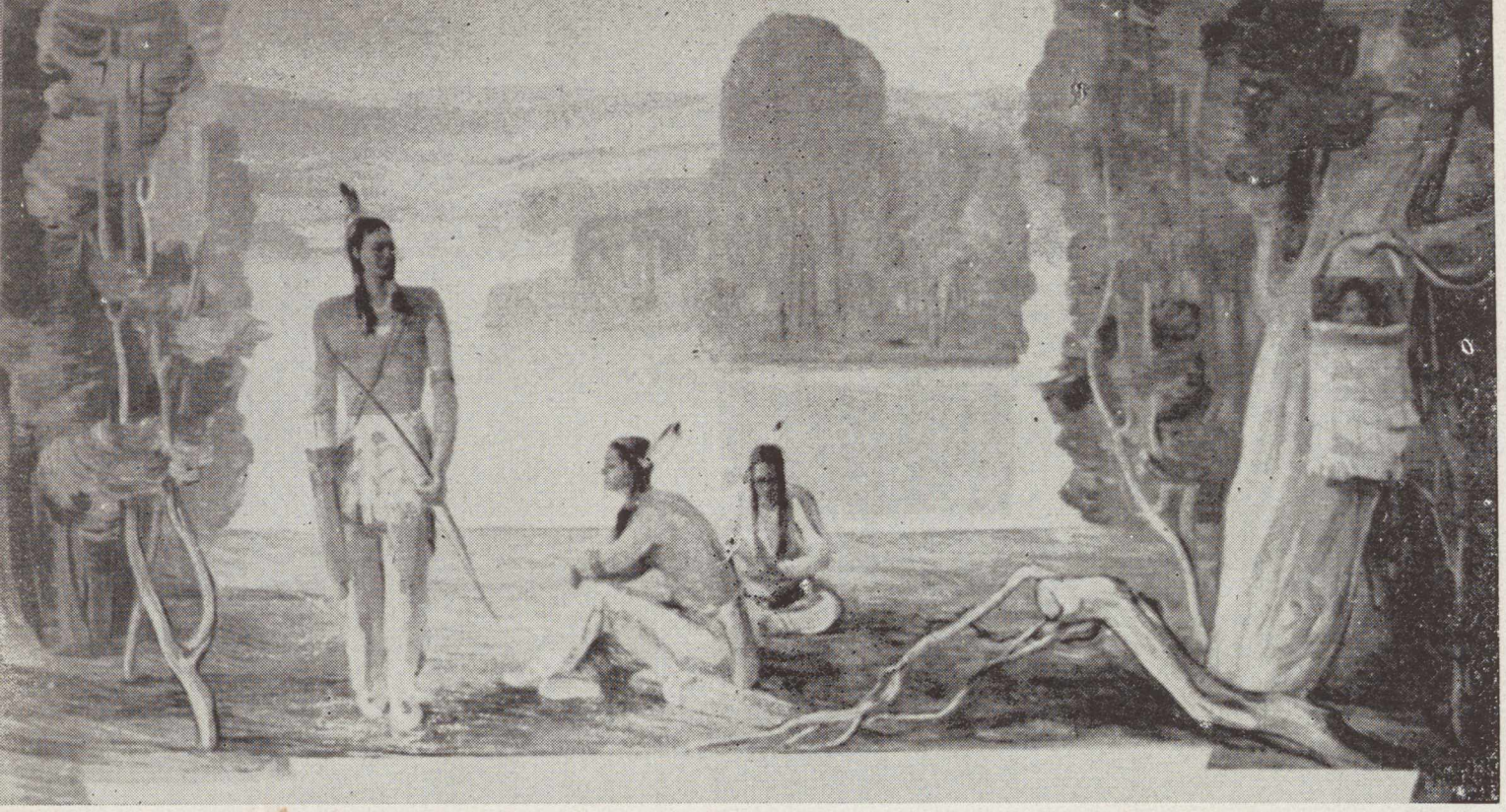

L. Vilimas / Amerikos indėnų gyvenimas (Sieninė tapyba Sibley, Lindsay & Curr Co. krautuvės salėje, Rochester, N. Y. American Indians - by L. Vilimas

L. Vilimas / Pirmasis traukinys, atėjęs į Rochester 1863 metais (Sieninė tapyba Sibley, Lindsey & Curr Co. krautuvės salėje, Rochester, N. Y. — An early American scene / By L. Vilimas

čių, tai visokiais būdais stengiasi atsikratyti jų.

— Jeigu amerikiečiai tam nepritartų, vargu ar austrai išdrįstų taip daryti. Bijau, kad neišsipildytų, ką žmonės kalbėjo, — ir Dagienė sunkiai atsiduso.

Audamasis batus, Dagys mąstė apie kalbas, kurios sklido miestelyje, kad amerikiečiai ir rusai turį sudarę sutartį, pagal kurią visi gyventojai, kilę iš sovietams priklausomų sričių, privalą būti grąžinti į Sovietų Sąjungą, nežiūrint, ar jie to nori ar nenori. Fantazija! — sakydavo jis. Kaip gali amerikiečiai grąžinti prievarta žmogų, kuris to nenori, kuriam grįžimas reiškia mirtį ar amžiną vergiją. Tai būtų pasityčiojimas iš laisvės idealo, už kuri amerikiečiai sakėsi kovoją. Ne ne, tai neįmanoma, - kartojo jis pusbalsiai. Visų pirma užeisiu pas burmistrą. Jeigu jis negalės reikalų sutvarkyti, tada teks kreiptis į amerikiečių komendantą.

Dagienė išbudino dukterį, nors jai tebebuvo pats miegas. Bijojo palikti vieną namuose, kad, saugok Viešpatie, neatsitiktų taip, kaip atsitiko jos seseriai, kurios neradę namie, bolševikai paėmė jos penkerių metų sūnelį ir išgabeno į Sibirą. Šukuojant mergaitės plaukus, Dagienės rankos drebėjo. Ji jautė, kad reikia kovoti, bet kaip toji kova turėtų atrodyti, nuo ko pradėti ir kur eiti - vis dar buvo neaišku.

Einant pro duris, Dagius pasitiko senukas totorius. Jis atkeliavo čia drauge su bėgančia vokiečių kariuomene iš Krymo. Ir jis, ir jo pati, ir jauna, kokios šešiolikos metų duktė gyveno prisiglaudę pas našlę austrę, dirbo tik už maistą ir guolį, ir vienintelis jų troškimas buvo - niekad nebesusitikti su Stalino budeliais. Be žodžių Dagiai suprato, kodėl senuko akys tokios paraudusios, išsigandusios, o jo plaukai dar žilesni atrodo.

— Girdėjot naujieną?

Senuko balsas drebėjo taip, kaip ir jo gyslomis išvingiuotos rankos.

— Ar apie grįžimą? — tarė Dagys.

— Taip.

— Aš manau, kad nėra taip baisu, kaip atrodo, — Dagys stengėsi kalbėti ramiai ir šaltai.

— Ką jūs darysite, jeigu tikrai veš? — klausė totorius.

— Netikiu, kad vežtų prievarta. Amerikiečiai juk ne bolševikai.

— Bet jeigu veš? Ką daryt, jeigu veš?

Dagys pažvelgė į senuko akis, tamsiai rudas, išvargusias akis, kurios buvo pilnos ašarų.

— Sakau, kad neveš.

— Bet jeigu veš?

— Negali vežti. Tai būtų nežmoniška. Patys žinot, kad amerikiečiai taip nedaro. Jų krašte nėra vergijos ir jie nenori, kad kitur būtų vergija.

— Bet jeigu jie taip susitarė su Stalinu? Jeigu jie tikrai mus norės išvežti, kas tada daryt?

— Jeigu jie taip susitarė su Stalinu?

Dagys staiga pajuto, kad ir jo rankos pradeda drebėti.

T. Babuškinaitės vedama baleto grupė S. Boston, Mass, kuri pasirodys per Minkaus vedamos radijo programos parengimą kovo 9 d. So. Bostone. / Lithuanian Ballet Group directed by T. Babuškinaitė in S. Boston.

Tuo tarpu senukas totorius žiūrėjo Dagiui į akis, lyg jis būtų buvęs koks išminčius ar pranašas, ir kartojo maldaujančiu balsu: ką darysit, jeigu veš?

Prieš Dagio akis praslinko durtuvų ir sunkvežimių šešėlis, išgirdo brolio vaikų ir jo žmonos klyksmą ir, rodos, pajuto veide iš taigų atklydusio atšiauraus speigo pūsterėjimą, kuris nusmelkė per visą širdį.

— Jeigu veš prievarta, tai mes ne-va-žiuo-si-me, — atsakė Dagys, stipriai sukąsdamas lūpas.

Senukas valandėlę stovėjo, lyg nesuvokdamas Dagio žodžių prasmės, bet kai tas perbraukė pirštais per kaklą ir iškėlė smilių aukštyn, totorius susiėmė už galvos ir raudodamas nuėjo per kiemą.

— Mes tikrai nevažiuosime, — pakartojo Dagys, tarytum norėdamas pats save užhipnotizuoti tais žodžiais. Žmona nutvėrė jo ranką ir patyliukais sukuždėjo: nevažiuosim. Vesdamies viduryje savo dukterį, jie, rodėsi, suaugo į vieną kūną, į vieną neperskiriamą jėgą, kuri tokia tvirta, kaip Tyrolio kalnų masyvas. Tiktai jų žingsniai buvo nelygūs ir akyse darėsi tamsu.

Kai tamsos galybė naikina
šimtmečiais sukurtas
mūsų tautos kultūrines vertybes,
kiekvieno lietuvio inteligento pareiga yra
skaityti, platinti ir palaikyti
vienintelį kultūros žurnalą

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremtyje, jau treti metai Amerikos žemyne jungia vieningam kūrybos darbui mūsų geriausias mokslo, meno ir literatūros jėgas;

AIDAI palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir pranašauja giedrią laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės iki šiol rodomu palankumu,

1952 METAIS

dar kartą kiekvieną lietuvį inteligentą kviečia į skaitytojų eiles.

PRENUMERATOS KAINA:

JAV ir Pietų Amerikoje metams 5 dol. Kanadoje - $5.50 (kanadiškais pinigais 6 doleriai.)

Kituose kraštuose - 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

AIDAI, Kennebunk Port, Maine

Operos solistė B. Darlys-Drangelienė, kurį dainuos per Minkaus vedamos radijo programos parengimą kovo 9 d. So. Bostone. / Opera soloist B. Darlys-Drangelienė.

SO. BOSTONO LIETUVIU RADIJO KORP. KONCERTAS

Lietuvių Radijo Korp. kovo 9 d. 3 val. popiet, So. Bostono High School Auditorijoj, Thomas Park, So. Boston, rengia DIDŽIULĮ KONCERTĄ Liet. Radijo Korp. 18 metų radijo programų sukakties proga.

Šiame koncerte Bostono ir apylinkės lietuviai primą kartą galės išgirsti žymų lietuvių operos solistą IPOLITĄ NAURAGĮ. Kartu su juo taip pat dainuos seniai Bostone girdėta operos solistė Barbara DARLYS-DRANGELIENĖ. Jie padainuos lietuvių kompozitorių ir liaudies dainų bei operos arijų. Solistams akompanuos komp. Jeronimas KAČINSKAS.

Toliau programoje pasirodys T. BABUŠKINAITĖS BALETO GRUPĖ. Baletui akompanuos Valentina MINKIENĖ.

Visi kviečiami kuo gausingiau atsilankyti ir pasigerėti lietuvišku menu.

Kviečia rengėjai —

Steponas ir Valentina MINKAI

Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centrinė Valdyba: V. Žvirzdys, V. Kavolis, V. Gylys, M. Gulbinaitė ir J. Šmulkštys. / Officers of the Lithuanian Student Association of the U. S. A. Gulbinsko foto

PRAPLESTAME KELY . . .

(Atkelta iš 9 psl.)

ir kompetencijas, kokias nustatė ir paskelbė 1944 m. sausio 16 d. deklaracija, Berno ir Paryžiaus konferencijos ir visa jo išgyventa gana ilga praktika. Jie to siekia tik dėl to, kad tik šitoks VLIKas sėkmingiausiai gali dirbti, privesti prie laimėjimo ir demokratinės Lietuvos respublikos atstatymo. Ne laikas dabar ieškoti slidžių ir netikrų naujovių.

— *Koks yra grupių bendradarbiavimas VLIKe, ar grupės tebėra tiek pat pajėgios, kai daug jų narių išvyko į kitus kraštus?*

— Reutlingeno "susitarimas" į VLIKo grupių bendradarbiavimą įnešė kiek nedarnumo ir net įtempimo. Tačiau darbas VLIKe eina, kaip ėjęs. Visa, kas liečia tiesioginį Lietuvos vadavimo darbą, atliekama nedelsiant, laiku ir darniai bei sutartinai. Kas kalba apie VLIKo darbų sustojimą, jo nedarbingumą, prasilenkia su tiesa. Kitas klausimas - ar dėl emigracijos VLIKas pajėgus gerai savo darbus atlikti. Bendra pastaba - partijos siunčia pačios, niekieno nevaržomos ir nekontroliuojamos savo atsakomybe žmones į VLIKą. Negalima teigti, kad VLIKe buvo vienodo pajėgumo ir darbštumo žmonės, kaip visuose tos rūšies kolektyvuose. Visa eilė VLIKo žmonių išemigravo. Jų vietas užėmė kiti žmonės, jų įpėdiniai. Vieno išemigravusio užėmė vietą pajėgesnis žmogus, kito silpnesnis, bet bendras VLIKo veidas ir pajėgumas nepasikeitė. *VLIKas savo pareigas yra pajėgus atlikti.* Šiuo metu 2 nariai išvykę emigracijos reikalais laikinai. Jų vietas yra užėmę jų antrininkai. Antrininkams politikams nesunku įėjus naujai susiorientuoti ir vykusiai darbą dirbti, nepolitikams - sunkesnė pareiga ir darbas. Jiems reikalinga išeiti darbo praktika. Bet tokia padėtis bus trumpa. Sugrįš seni prityrę politikai į savo vietas. Tokių laikinai pasitraukusių iš savo darbų yra du - socialdemokratų ir frontininkų atstovai. Liaudininkai dar neturi visai pastovaus atstovo VLIKe. Šiuo metu VLIKo sąstate yra visi akademikai, jų tarpe 4 profesoriai.

— *Kaip veikia VLIKo darbą pastaruoju metu vienos spaudos dalies pradėta akcija prieš VLIKą?*

— Taip, deja, viena spaudos dalis pradėjo akciją prieš VLIKą ir ta akcija nebetkokia. Neperdėjus ją galima pavadinti žūtbūtine. Toj akcijoj nesiskaitoma nei su priemonėmis, nei su pasėkomis. Suprantama - tokia akcija teigiamai veikti negali nei grupių santykių, nei Lietuvos laisvinimo darbo atmosferos. Be to ji klaidina nemažai žmonių ir nuteikia prieš VLIKą ir prieš tuos VLIKo narius, kurie neprisiderina prie tos "spaudos dalies" norų ir reikalavimų. Tos spaudos akciją aš kitaip negaliu pavadinti kaip nepageidaujama ir žalinga. Kaip kiekviename kolektyve, taip ir VLIKe gali atsirasti nesutarimų. Bet tie nesutarimai turėtų būti šalinami pačiame kolektyve, kaip padorioj šeimoj daroma, neišeinant į rinkas. Tokiu būdu klausimai neišsprendžiami, o dar daugiau supainiojami. VLIKo darbas yra perdaug atsakingas ir perdaug brangus ir šventas, kad tuo būdu jis būtų traktuojamas ir trukdomas.

— *Ar Mažosios Lietuvos atstovo priėmimo klausimas laikomas baigtu tokioj formoj, kaip jis dabar yra? Ar nenumatoma VLIKe pasikeitimų sudėties atžvilgiu?*

— VLIKas buvo susitaręs su Mažosios Lietuvos atstovybe ta prasme, kad į VT priimamas jos nurodytas narys, tačiau iš jos nebuvo tuo patim atimta teisė reikalauti vietos ir VLIKe. Tad reikalavimas vietos VLIKe neišeina iš susitarimo ribų. Tačiau šis klausimas yra ne tik teisės, bet ir taktikos bei naudos klausimas. Kalbėdamas apie naudą turiu omenyje naudą Lietuvos laisvinimo reikalui ir Mažosios Lietuvos kraštui, nors imant reikalą iš esmės yra tik vienas reikalas, kaip yra tik viena Lietuva. VLIKe tuo klausimu pažiūros nepasikeitė. Todėl sunku numatyt VLIKe pasikeitimų VLIKo narių skaičiaus atžvilgiu.

— *Kuo šiuo momentu lietuvių išeivija daugiausia galėtų prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo?*

— Klausimas didelis. Tai ištisa programa. Tas klausimas nenaujas. Jis nekartą buvo dėstomas. Tad teks dabar nusakyt kondensuotai trumpai. Krikščionybės pradžioj, kai jai teko gyvent tokie pat laikai, kaip kad dabar mums, lietuviams, ir kai prieš akis stovėjo klausimas - žūt ar būt, Apaštalas mokė: "Ar valgot, ar geriat, ar ką kitą darot, visa Dievo garbei darykit." Kiekvienas lietuvis turi įsirašyti savo gyvenimo programoj neišdildomai ir nepamirštamai šias taisykles: "Ar valgot, ar geriat, ar ką kitą darot, visa Lietuvos naudai darykit." "Pirma Lietuva, o tik paskui aš." Šiomis taisyklėmis vaduodamiesi, geriausiai atliksime savo pareigas tėvynės atžvilgiu ir tiesiausiu keliu pasieksime savo laisvąją tėvų žemelę.

— *Kaip vertinate padėtį pačioj Lietuvoj?*

— Padėtis Lietuvoj nepasikeis, kol ten viešpataus bolševizmas su jo žiauriuoju režimu. Ji yra tokia, kaip buvusi - trumpai tariant - sunki, žiauri ir pavojinga. Tai deda mums, esantiems laisvuose kraštuose ypatingos pareigos ir susirūpinimo savo tėvynės ateities atžvilgiu. Jau geras laikas suprasti gerai ir savo atsakomybę šioj srity.

Chicagoje įvykusio tremtinių gydytojų suvažiavimo prezidiumas. A. Gulbinsko foto

CHICAGOS SPORTININKAI

Chicagos lietuvių sportinis gyvenimas atgijo 1949 metų rudenį, kada atvykęs iš Europos lietuviškasis jaunimas kibo į sportinę veiklą, norėdamas bent dalinai užpildyti tą spragą, kurį buvo atsiradusi čia gimusiam jaunimui nerodant didesnių pastangų išlaikyti gražias lietuviško sporto tradicijas šiame krašte. Tuojau buvo suorganizuota keletas lietuvių sporto klubų, ir taip išeita į sportinės veiklos kelią, nors jis buvo ir ne rožėmis klotas. Lėšų stoka, sporto priemonių ir patalpų trūkumas bei kiti panašūs dalykai buvo nemažos kliūtys, su kuriomis teko jauniesiems sporto entuziastams susidurti, tačiau didelis pasiryžimas jas sugebėdavo nugalėti. To pasėkoje šiandien, po dviejų naujojo lietuviškojo sporto veiklos etapo Chicagoje metų, galime pasidžiaugti pasiektais vaisiais, kurie pilnai pateisina į jų užaugimo procesą įdėtą triusą.

Šiuo metu Chicagoje veikia Ateities ir ir Perkūno lietuvių sporto klubai, kultyvuoją visą eilę sporto šakų. Ypatingai didelę veiklą yra išvystęs Perkūno klubas, kurio krepšininkai, tinklininkai, šachmatininkai ir futbolininkai yra pasiekę daug gražių pergalių. Ateities spotro klube puikiais laimėjimais pasižymėjo stalo tenisininkai, savo pasiekimais žinomi visoje Šiaurės Amerikoje.

Pabrėžtina, kad šie klubai neapsiriboja tik tarpusavio varžybomis, bet daugumoje varžosi su amerikiečių bei kitų tautų sportininkais, tuo garsindami lietuvių vardą svetimųjų tarpe. O šioje srityje mūsiškiai kaip tik yra pelnę eilę džiugių pasekmių: LSK Perkūno futbolininkai 1951 m. Chicagos krašto futbolo pirmenybėse užėmė III vietą, o to klubo narys P. Tautvaiša laimėjo 1951 m. Chicagos ir Illinois šachmatų meisterio vardą. Ateities stalo teniso komanda pasipuošė 1951 m. Illinois kom. stalo teniso nugalėtojo titulu ir tt.

Čia sužymjome tik dalelę Chicagos sportininkų nuveiktų darbų, padarydami tik mažutę ekskursiją po jų veiklos barą. Reikėtų daug vietos suminėjimui visų jų džiugių ir skaudžių akimirkų, kurias teko išgyventi šiam nedideliam pasišventėlių būreliui, sportinę idėją pasistačiusiam auksčiau visokių malonumų. Šiuo keliu Chicagos lietuviai sportininkai numato ir toliau žengti, nors jie kartais, vietoje moralinės bei materialinės paramos susilaukia karčių ir neužtarnautų žodžių. Tačiau reikia tikėti, kad laiko bėgy visi nesklandumai išdils, ir liks tik broliška meilė, kurios šviesoje tarps veślus lietuviškoje sporto derlius nors ir ne savo žemėje.

Edv. Šulaitis.

Albino Gudavičiaus išleistuvės į JAV kariuomenę Chicagoje. / A farwell party for A. Gudavičius, who has been called to duty by Uncle Sam.
B. Brazdžionio foto

Chicagos lietuvių sporto veikėjų būrelis su atstovu iš Clevelando A. Bielskum (sėdi stalo gale). / A meetting of Lithuanian sportsmen, Chicago, Ill.

Chicagos lietuvių futbolo komanda, amerikiečių pirmenybėse užėmusi III vietą. Pirmoj eilėj: K. Baltramonaitis, J. Perkūnas, R. Bužėnas, P. Valenčikas; II eilėj: vadovas E. Vengianskas, P. Sobieskis, J. Snarskis, R. Koženiauskas, E. Sadauskas, V. Sipavičius, V. Numgaudas ir St. Sobieskis. / A Lithuanian soccer team, Chicago, Ill.

Bendruomeninis Kanados lietuvių savaitraštis

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

plačiai rašo apie tautiečius, gyvenančius visame pasauly, ir ypač daug apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jų veiklą. Laikraštis redaguojamos Lietuvos laikraščių pavyzdžiu, nepartinis, nesrovinis, plačiai tolerantiškas ir patriotiškas. Kas savaitę išeina 8 10 puslapių.

PRENUMERATA:
Kanadoje $5.00, Amerikoje $5.50 ir visur kitur $6.00

ADRESAS:
"Nepriklausoma Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, Canada.

Florence Korsak (vidury) su kitais artistais po vadinimo operos "Cavalleria Rusticana" Los Angeles Wilshire Ebell teatre gruodžio 10 d. / Florence Korsak (center) and principals in the opera "Cavalleria Rusticana", presented in Los Angeles' Wilshire Ebell Theatre, December 10th.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Kun. V. J. Martusevich, Philadelphia, Pa., prisiuntė LD prenumeratą už 5 metus. Nuoširdžiai dėkojame.

— Andrius Laukaitis, Indiana Harbor, Ind., yra mūsų naujas atstovas šiame mieste. Jis yra pasiryžęs surasti keletą dešimčių naujų prenumeratorių.

— Kun. P. Gailevičius, Washington, D. C, surado 10 naujų LD skaitytojų.

— Andrius Vaitkus, St. Louis, Ill., stropiai pradėjo platinti LD ir jau surado virš 10 naujų prenumeratorių bei pardavė 8 "Žemės" antologijas.

— Antano Giedraičio, Hartford, Conn., adresą ir darbovietę, kas žino, praneškite LD administracijai.

— VLADAS PAUŽA ir L. VISMANTAS, Detroit, Mich., atidarė spaudos ir liet. meno dalykų krautuvę "Neringa", kurioje gaunama ir LD bei kiti LD leidiniai.

— Antanina Rakauskienė, Pittsburgh, Pa., atostogauja pas sūnų J. Ross, Los Angeles, Calif.

— Janė Puodžiūnienė, Grand Rapids taut. šokių grupės vadovė, uoliai ruošia naujus taut. šokius.

— ONUTĖ ir MARYTĖ BALTRUŠAITLTĖS, Grand Rapids, Mich., pernai baigusios aukštesniąją mokyklą, šiais metais lanko universitetą.

— Laimutė Kušlikytė, Grand Rapids, Mich., su dviem sesutėm pakviesta koncertuoti į Muskegon per Vasario 16 minėjimo iškilmes.

— Antanas Kovera, Grand Rapids, Mich., vadovauja vietos tremtinių oktetui. Repeticijos daromos tremtinio Antano Maskeliūno namuose.

— Genė Oksienė, Jadvyga Mikužienė ir Anelė Lukoševičiūtė, Grand Rapids, Mich., dalyvauja vietos lietuvių parapijos chore.

— Rasa Bartaškaitė ir Zosė Švarcaitė, Grand Rapids, Mich., daro didelę paažngą, besimokydamos muzikos.

— John Baubkus, Ciceco, Ill. prisuintė 1 do!. auką LDnoms. Ačiu už paramą.

Kazimieras Stoškus, gyvenąs Downey, Calif., "Lietuvių Dienų" skaitytojas ir rėmėjas. / Charles Stoškus, of Downey, Calif., subscriber and contributor to "Lithuanian Days".

K. STOŠKUS

Į Ameriką K. Stoškus atvyko 1907 metais. Iš karto apsistojo Mahanoy City, Pa., ir dirbo kaip angliakasys. Po to persikėlė į Racine, Wisc., kur turėjo savo ūkį, bei maisto krautuvę. Čia išgyvenęs 18 metų atvyko į Cleveland, Ohio, ir dirbo automobilių dirbtuvėse. Pagaliau, 1947 metais jis persikėlė į Downey, Calif. Čia jis gerai įsikūrė. Be namų Downey jis taip pat turi namus gretimuose miesteliuose - South Gate ir Lynwood. Taip pat jis dirba baldų dirbtuvėje ir kaip specialistas gerai uždirba.

K. Stoškus, kaip retas kuris, gali pasidžiaugti savo šeima: jis užaugino ir išmokslino *septynis sūnus*, kurie taip pat visi jau yra vedę ir gerai įsikūrę. Du jo sūnūs - Kazimieras ir Jurgis gyvena Clevelande, Ohio. Kiti du - Benjaminas ir Edvardas gyvena Los Angeles, Calif., o penktas sūnus - Pilypas gyvena St. Louis, Mo., kur turi savo ofisą kaip advokatas.

Pats K. Stoškus, nežiūrint jo amžiaus (58 m.), yra gyvas, judrus ir uoliai dalyvauja lietuviškuose parengimuose.

A. K.

NAUJOS KNYGOS

Vytautas Alantas, PRAGARO PAŠVAISTĖS, romanas, Tremties leidinys, 1951 metai, 430 psl.

Aloyzas Baronas, DEBESYS PLAUKIA PAŽEMIU, novelės. Išleido A. Kairys, 1951 m., 224 psl. Kaina $250.

Jonas Balys, DVASIOS IR ŽMONĖS, liaudies sakmės. I ir II dalis, Redaktorius ir leidėjas J. Balys,, Išleista 1951 metais, I dalis - 126 psl., II dalis - 94 psl.

Faustas Kirša, ŠVENTIEJI AKMENYS, didaktiniai eilėraščiai, Brooklyn, N. Y. 1951 m. Išleista prel. P. M. Juro lėšomis, 112 psl.

KVIEČIAME UŽSISAKYTI
plačiausiai Amerikoje skaitomą
laikraštį
"D A R B I N I N K Ą"
Išeina du kartus savaitėje

DARBININKAS

buria aplink save daug bendradarbių.
Visuose pasaulio kraštuose turi savo korespondentus

"DARBININKAS"
yra geriausiai informuotas pasaulio lietuvių laikraštis.

PRENUMERATOS KAINA METAMS:
JAV — $5.00
Brooklyn, N. Y. — $5.50
Kanadoje — $5.50
Užsienyje — $5.50
Pusmečiui — $3.00

"Darbininkas" siunčiamas susipažinimui dvi savaites nemokamai

ADRESAS:
"DARBININKAS"
680 Bushwick Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

St. Louis, Mo., advokato Phillip A. Staskaus vaikai Phil ir Peggy. Jie taip pat yra anukai Kazimierui Stoškui, Downey, Calif. / Phil and Peggy Staskus, children of Phillip A. Staskus, attorney in St. Louis, Mo. Their grandfather Charles Stoškus lives in Downey, Calif.

Montevideo (Uruguay) Lithuanians in a religious procession. The colorful event was noted by the "L'Osservatore Romano", influencial Catholic newspaper published in Rome. / Montevideo (Urugvajus), lietuviai Dievo Kūno procesijoj praeitą vasarą.

LITHUANIAN APPEAL TO UNITED STATES

Joining with our Lithuanian brethren here in the United States and elsewhere in the free world on this Lithuanian Independence Day, we pause to recapitulate those dark events of the past twelve years that have resulted in the criminal annexation of the Republic of Lithuania by the Soviet Union in 1940 and the subsequent reign of terror that brought devastation to the land and people of Lithuania.

Almost immediately after the Soviet invasion of Lithuania on June 15, 1940, arrests of leading Lithuanian citizens took place in order to deprive the people of their rightful leadership. Mass arrests of innocent people resulted in mass deportations to remote parts of the Soviet Union. More than 34,000 people were arrested by June 14-17, 1941. The brutality of this first wave of mass arrests and deportations provoked national indignation and the insurrection of June 23, 1941, which took place before the German vanguard reached Kaunas and Vilnius, the main cities of the Republic. Toward the end of 1944 the German Army, defeated by the Allies, withdrew from Lithuania, and by January, 1945, the whole of Lithuania was occupied by the Soviets for the second time. This event resulted in the westward flight of tens of thousands of Lithuanian citizens and in the renewal by the Soviets of mass deportations which are continuing even now though on a smaller scale...

This schematic depopulation of Lithuania by the Soviet Union has but one motive: total absorption of the territory of Lithuania into the Russian empire and total annihilation of the Lithuanian nation. This motive applies with equal severity to the other countries of Europe, whose populations, comprising the blood and spirit of the Continent, exist with Lithuania in terror and captivity under the Hammer and Sickle. Unless the free world acts at once to check and render impotent the vast machine of Communist aggression, it risks the loss of the most vital and dynamic ally to its cause and ideal - Europe.

Therefore, on this Lithuanian Independence Day, we in communion with our countrymen across the world, appeal to the Government of the United States and its high officers to remember Lithuania's tragic plight as a Soviet conquest and to assist in every way possible Lithuania's epic struggle to regain the freedom and independence wrested away by Soviet Russia.

Therefore, we urge the Government and people of the United States, as defenders of freedom and jusitce for all, to stand fast against further Communist predations of free governments and free peoples; we urge the Government and people of the United States to rally the forces of mankind to erect an impregnable barrier against the ever-gathering surge of militant Communism.

THE MONGOL INVASION OF LITHUANIA

The Eastern European countries under Soviet occupation and Lithuania in particular are being invaded by Mongolians. Numerous transports of Turkmen, Uzbeks, Tartars and other Mongolians from Central Asia are moving westwards. The Moscow Government regards them as reliable subjects, besides being useful as agricultural laborers.

In the capitols of the Baltic countries - Riga, Vilnius and Tallinn - important military positions are held by Mongolians. Klaipēda is settled with Turkmen; the Haff fishermen have been brought from the Black Sea coast. The local inhabitants are forced to mix with the Mongolians and many women are compelled to marry them. About 10,000 Tartars have been settled in Koenigsberg, for the purpose of forming a bulwark against the West. There are Chinese colonies around Gdynia and Danzig in Poland. Many Asiatics are also to be found in Northern Silesia and Mecklemburg. It is believed that the formation of these settlements is a part of a deliberate Soviet plan to change the ethnical structure of the population.

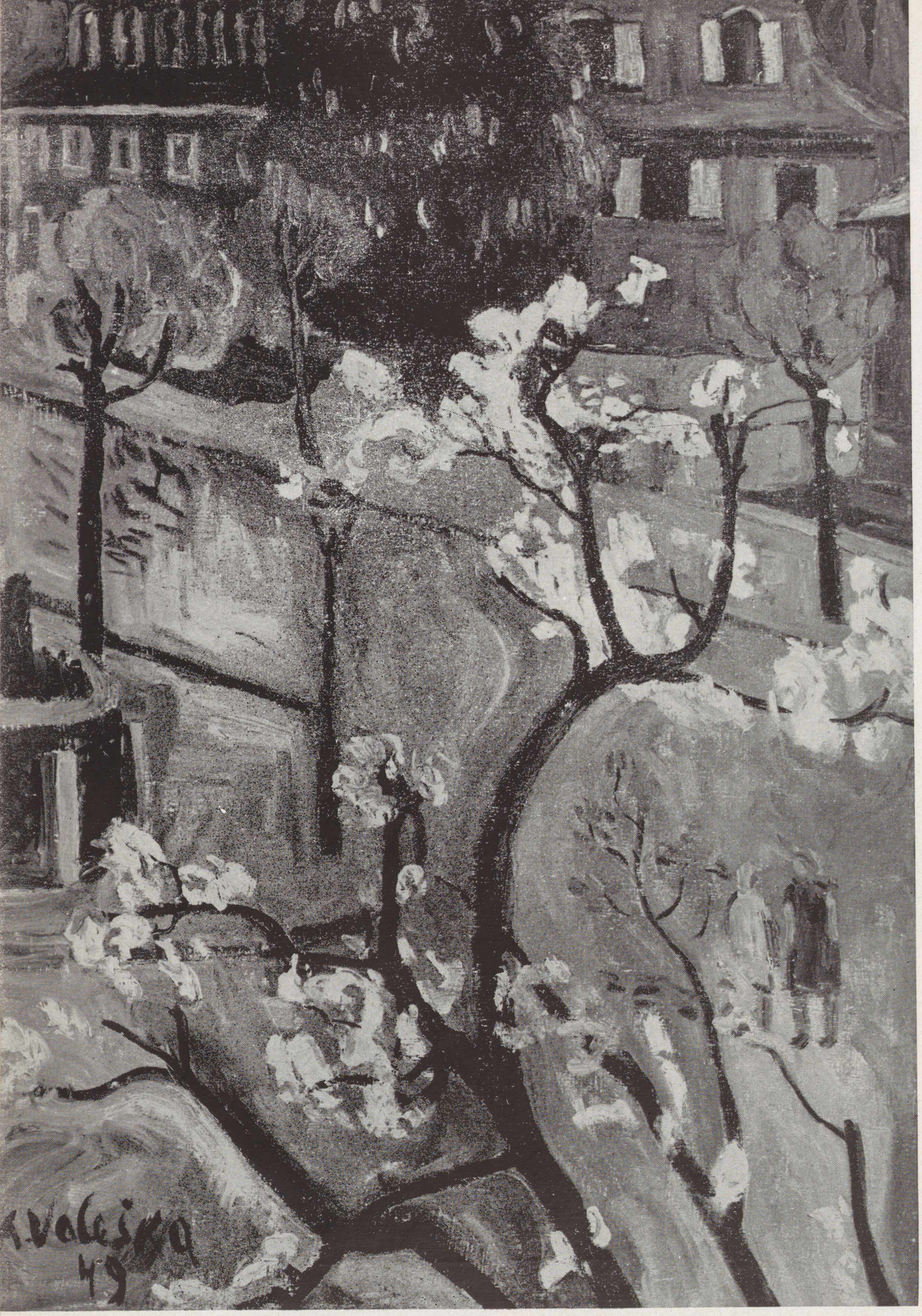

Spring - by A. Valeška

Pavasaris /A. Valeška

LITHUANIANS IN THE CHICAGO STOCKYARDS

(The following is an extract from the Upton Sinclair novel THE JUNGLE. The book, a sensation in its time, was written forty-six years ago and depicted the brutal conditions then prevalent in Chicago's slaughter houses. The protagonists in this novel of blood and bone were a Lithuanian family, whose struggle and travail were described by novelist Sinclair in savage detail. The publication of his expose stirred a hornets' nest in the person of irate packers of meat and shocked government officialdom. Today the book remains a memory, though still a vivid one, of an era long gone. THE JUNGLE nevertheless is of interest to Lithuanians of this day, who may not be aware of an aspect of immigrant life nearly a half century ago.

The story of the origin and circumstances of the writing and publication of THE JUNGLE is told by Upton Sinclair in his AMERICAN OUTPOST, a book of reminiscences. In it he writes: "Externally, the story had to do with a family of stockyard workers, but internally it was the story of my own family."

In giving "Lithuanian Days" permission to reprint portions of THE JUNGLE, Upton Sinclair wishes it to be made clear that conditions within the Chicago stockyards have greatly changed for the better in the past forty-six years. In his own words: "The Communists are using some of my old books to give the impression that America is still like that, and I don't want that to happen.")

Chapter III

In his capacity as delicatessen vender, Jokubas Szedvilas had many acquaintances. Among these was one of the special policemen employed by Durham, whose duty it frequently was to pick out men for employment. Jokubas had never tried it, but he expressed a certainty that he could get some of his friends a job through this man. It was agreed, after consultation, that he should make the effort with old Antanas and with Jonas. Jurgis was confident of his ability to get work for himself, unassisted by any one.

As we have said before, he was not mistaken in this. He had gone to Brown's and stood there not more than half an hour before one of the bosses noticed his form towering above the rest, and signalled to him. The colloquy which followed was brief and to the point:—

"Speak English?"

"No; Lit-uanian." (Jurgis had studied this word carefully.)

"Job?"

"Je." (A nod.)

"Worked here before?"

"No 'stand."

(Signals and gesticulations on the part of the boss. Vigorous shakes of the head by Jurgis.)

"Shovel guts?"

"No 'stand." (More shakes of the head.)

"Zarnos. Pagaiksztis. Szluota!" (Imitative motions.)

"Je."

"See door. Durys?" (Pointing.)

"Je."

"To-morrow, seven o'clock. Understand? Rytoj! Prieszpietys! Septyni!"

"Dekui, tamista!" (Thank you, sir.) And that was all. Jurgis turned away, and then in a sudden rush the full realization of his triumph swept over him, and he gave a yell and a jump, and started off on a run. He had a job! He had a job! And he went all the way home as if upon wings, and burst into the house like a cyclone, to the rage of the numerous lodgers who had just turned in for their daily sleep.

Meantime Jokubas had been to see his friend the policeman, and received encouragement, so it was a happy party. There being no more to be done that day, the shop was left under the care of Lucija, and her husband sallied forth to show his friends the sights of Packingtown. Jokubas did this with the air of a country gentleman escorting a party of visitors over his estate; he was an old-time resident, and all these wonders had

grown up under his eyes, and he had a personal pride in them. The packers might own the land, but he claimed the landscape, and there was no one to say nay to this.

They passed down the busy street that led to the yards. It was still early morning, and everything was at its high tide of activity. A steady stream of employees was pouring through the gate—employees of the higher sort, at this hour, clerks and stenographers and such. For the women there were waiting big two-horse wagons, which set off at a gallop as fast as they were filled. In the distance there was heard again the lowing of the cattle, a sound as of a far-off ocean calling. They followed it, this time, as eager as children in sight of a circus menagerie—which, indeed, the scene a good deal resembled. They crossed the railroad tracks, and then on each side of the street were the pens full of cattle; they would have stopped to look, but Jokubas hurried them on, to where there was a stairway and a raised gallery, from which everything could be seen. Here they stood, staring, breathless with wonder.

There is over a square mile of space in the yards, and more than half of it is occupied by cattle-pens; north and south as far as the eye can reach there stretches a sea of pens. And they were all filled—so many cattle no one had ever dreamed existed in the world. Red cattle, black, white, and yellow cattle; old cattle and young cattle; great bellowing bulls and little calves not an hour born; meek-eyed milch cows and fierce, long-horned Texas steers. The sound of them here was as of all the barnyards of the universe; and as for counting them—it would have taken all day simply to count the pens. Here and there ran long alleys, blocked at intervals by gates; and Jokubas told them that the number of these gates was twenty-five thousand. Jokubas had recently been reading a newspaper article which was full of statistics such as that, and he was very proud as he repeated them and made his guests cry out with wonder. Jurgis too had a little of this sense of pride. Had he not just gotten a job, and become a sharer in all this activity, a cog in this marvellous machine?

Here and there about the alleys galloped men upon horseback, booted, and carrying long whips; they were very busy, calling to each other, and to those who were driving the cattle. They were drovers and stock-raisers, who had come from far states, and brokers and commission-merchants, and buyers for all the big packing-houses. Here and there they would stop to inspect a bunch of cattle, and there would be a parley, brief and businesslike. The buyer would nod or drop his whip, and that would mean a bargain; and he would note it in his little book, along with hundreds of others he had made that morning. Then Jokubas pointed out the place where the cattle were driven to be weighed, upon a great scale that would weigh a hundred thousand pounds at once and record it automatically. It was near to the east entrance that they stood, and all along this east side of the yards ran the railroad tracks, into which the cars were run, loaded with cattle. All night long this had been going on, and now the pens were full; by to-night they would all be empty, and the same thing would be done again.

"And what will become of all these creatures?" cried Teta Elzbieta.

"By to-night," Jokubas answered, "they will all be killed and cut up; and over there on the other side of the packing-houses are more railroad tracks, where the cars come to take them away."

There were two hundred and fifty miles of track within the yards, their guide went on to tell them. They brought about ten thousand head of cattle every day, and as many hogs, and half as many sheep—which meant some eight or ten million live creatures turned into food every year. One stood and watched, and little by little caught the drift of the tide, as it set in the direction of the packing-houses. There were groups of cattle being driven to the chutes, which were roadways about fifteen feet wide, raised high above the pens. In these chutes the stream of animals was continuous; it was quite uncanny to watch them, pressing onto their fate, all unsuspicious—a very river of death. Our friends were not poetical, and the sight suggested to them no metaphors of human destiny; they thought only of the wonderful efficiency of it all. The chutes into which

Still life - by A. Valeška

Nature morte / A. Valeška

the hogs went climbed high up—to the very top of the distant buildings, and Jokubas explained that the hogs went up by the power of their own legs, and then their weight carried them back through all the processes necessary to make them into pork.

"They don't waste anything here," said the guide, and then he laughed and added a witticism, which he was pleased that his unsophisticated friends should take to be his own: "They use everything about the hog except the squeal." In front of Brown's General Office building there grows a tiny plot of grass, and this, you may learn, is the only bit of green thing in Packingtown; likewise this jest about the hog and his squeal, the stock in trade of all the guides, is the one gleam of humor that you will find there.

After they had seen enough of the pens, the party went up the street, to the mass of buildings which occupy the centre of the yards. These buildings, made of brick and stained with innumerable layers of Packingtown smoke, were painted all over with advertising signs, from which the visitor realized suddenly that he had come to the home of many of the torments of his life. It was here that they made those products with the wonders of which they pestered him so—by placards that defaced the landscape when he travelled, and by staring advertisements in the newspapers and magazines—by silly little jingles that he could not get out of his mind, and gaudy pictures that lurked for him around every street corner. Here was where they made Brown's Imperial Hams and Bacon, Brown's Dressed Beef, Brown's Excelsior Sausages! Here was the headquarters of Durham's Pure Leaf Lard, of Durham's Breakfast Bacon, Durham's Canned Beef, Potted Ham, Deviled Chicken, Peerless Fertilizer!

(To be continued)

B. K. Balutis

(Continued from page 18)

quired to report in detail to the Foreign Office. I cannot at this date recollect the precise circumstances of my first meeting with Mr. Balutis. I remember, however, very clearly that on several occasions he received me at the Foreign Ministry whenever a personal interview seemed desirable. In this way it did not take me long to discover that Mr. Balutis, like myself, had formerly been a professional journalist, but also, unlike myself, a trained lawyer in the United States, whence indeed he had but recently returned in order to place his exceptional gifts and experience at the service of his native land in her hour of need. Thanks to these professional antecedents Mr. Balutis could, at almost a moment's notice, draft a resolution or a memorandum in English far more effectively than I.

I am afraid that in those early days of 1919-29 we members of the small staff of the British Consulate-General must at times have been a good deal of a nuisance to the authorities in Kaunas, more particularly when, as frequently happened, some irresponsible young English officer travelling, say, through Germany, foolishly imagined that he had the right to cross the frontier into Lithuania at Virbalis without a Lithuanian visa. Then, of course, he was unlucky and found himself held up and in difficulties. As a rule in this predicament he would telephone to us at the Consulate- General and implore our help. In our turn the inevitable move was to appeal to Mr. Balutis who never failed us, and would promptly get through on the telephone to Virbalis and instruct the officials to permit the youthful offender to proceed on his way rejoicing. Wing Commander Ward invariably administered a sharp rebuke to the delinquent, but one rather doubts the lasting efficacy of such reproofs.

(To be continued)

Lithuanian drum majorettes of Worcester, Mass., on parade. / Worcester, Mass., lietuvaitės būgnininkės paraduoja. Vl. Adomavičiaus foto

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Asmenys, sumokėję už metinę prenumeratą 10 dol., laikomi GARBĖS PRENUMERATORIAIS.

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
J. AŽUOLAITIS, Los Angeles, Calit.
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
VYTAUTAS BELECKAS, New York, N. Y
FRANK BRADULSKI, Clinton, Iowa
J. E. CASSERLY, Los Angeles, Calif.
A. ir S. DERINGIAI, Los Angeles, Calif.
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
DR. KAN. J. B. KONČIUS, New York
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif.
K. LUKŠIS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
MRS. F. MARKS, Los Angeles, Calif.
DR. KUN. L. MENDELIS, Baltimore, Md.
B. NAGINIS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
B. PELANIS, Port Chicago, Calif.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
BRONĖ PIVORIŪNIENĖ, Chicago, Ill.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
ANN SAMSON, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
Baron M. von Seebeck, Los Angeles, Calif.
AL SHIMKUNAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
V. J. STACK, M.D., Altadena, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
Rev. A. Tamolunas, Miami, Fla.
K. VAITKEVIČIENĖ, Brooklyn, N. Y.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif

———

Prašome atnaujinti LD prenumeratą 1952 metams.

Administracija

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury, Conn.
Assistant Director Bronius Dūda

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mass.
Telephone BRoadway 32224

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

Memories of Lithuania
Hillside, N. J. - WEVD - 1330 kilocycles
Saturdays - 4:45 - 5:30 P. M.
Director Jack J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J. - Tel. WA. 6-3325

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Saturdays - 2:00 - 3:00 P. M.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, P.

Lithuanian Melody Time
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sundays - 12:30 - 1:30 P. M.
Directors:
A. Juškevičius, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md.
J. Ruzga 5314 Midwood Ave., Baltimore, Md.

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass., - WHEE - 1090 kilocycles
Sundays 9:30 1 10:30 A. M.
Director S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

SKAITYKITE

TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS

viso pasaulio lietuvių tarpe populiarų savaitraštį. Jame atsispindi ne tik Kanados, bet ir viso pasaulio lietuvių gyvenimas.

Prenumeratos kaina:
USA ir Kanadoje - $4. — Kitur - $4.50
Pusmečiui visur - $2.50
Kiekvienam metiniui skaitytojui duodam priedo gražų kišeninį kalendorių.
Atsiuntusiam adresą, siunčiame keletą egz. susipažinimui.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"
941 Dundas St. W.
Toronto, Ont., Canada

SPAUDOS MĖGĖJAMS

Prie šv. Kryžiaus bažnyčios Chicagoje kas sekmadienį veikia spaudos kioskas, kuriame galima gauti įvairių knygų, žurnalų bei užsisakyti laikraščių. Visiems bus maloniai patarnauta.

Kiosko vedėjas Balys Brazdžionis

Stasiaus Būdavo
apysaka
VARPAI SKAMBA

jau baigiama spausdinti. Skaitytojai gaus papiginti, jei prisiųs $2 iki kovo 15 d. Knyga bus virš 200 psl ir kainuos $2.50 po kovo 15 d. - po išleidimo dienos.

Užsakymus siusti:
LIETUVIŲ DIENOS
9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

FOR SALE

3-room house on C-2 lot, 45x140. Plenty room to build.

10307 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.
Owner: PL. 2-8115

BAKUS REALTY CO.

LITHUANIAN REAL ESTATE BROKER
Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service
4728 So. Normandie **Los Angeles 37, Calif.**
OFFICE: AXminster 7900 **RES.: PLeasant 3-6590**

LITHUANIAN REALTY CO.

Real Estate — Loans & Insurance
Fire, Automobile & Other Insurance
Chas. Luksis, Manager
3502 W. Pico Blvd.
Phone RE. 8278

The Knights of Lithuania
DINNER - DANCE (BLYNU BALIUS)
Sunday, February 24, 1952
S. Casimir Parish Auditorium
2704 St. George St., Los Angeles 27, Calif.
Dinner Served from 2:00 P.M. Concert 4:00 P.M.
Admission $1.00 (Tax Inc.)

INSURANCE COSTS TOO HIGH?
THEN CONTACT

William W. Sketres (Lithuanian)
(Farmers Insurance Agent)

Automobile & Truck **Workmen's Compensation**
Public Liability (Personal & Business)
Fire (Home & Mercantile) **Fire & Theft (Personal Property)**

Bus. Phone - HIllside 6168 Res. Phone - VErmont 8-7526

SUPAŽINDINTI VISUS LIETUVIUS SU "LIETUVIŲ DIENOMIS"!
TENELIEKA NĖ VIENOS ŠEIMOS BE "LIETUVIŲ DIENŲ"!

Šiais šūkiais vadovaujantis

DAR PRATĘSIAMAS IKI KOVO MĖN. PABAIGOS

LIETUVIŲ DIENŲ

PLATINIMO VAJUS

Šiame LD platinimo vajuje kviečiami dalyvauti visi lietuviai, kuriems rūpi, kad "Lietuvių Dienos" paplistų visose lietuvių šeimose.

Kiekvienam, surinkusiam 100 naujų metinių prenumeratorių po 3 dol. ir pinigus už juos prisiuntus, bus duodama nemokama kelionė į Kaliforniją (tiktai JAV ir Kanada) arba 100 dol. grynais pinigais.

Asmenims, suradusiems mažiau prenumeratorių ir pinigus prisiuntusiems, bus duodama po 1 dol. už kiekvieną surastą naują metinę prenumeratą.

Asmenims, suradusiems dvi naujas metines prenumeratas ir pinigus prisiuntusiems, duodama viena LD metinė prenumerata nemokamai.

TAIP PAT —

Kiekvienam "Lietuvių Dienų" prenumeratoriui, kuris prisiųs nemažiau 50 adresų tų lietuvių, kurie galėtų būti "LD" skaitytojais, gaus dovanų baigiamą spausdinti St. Būdavo apysaką "Varpai skamba". Neprenumeratoriai šia teise pasinaudoti negali.

Visais reikalais rašyti:

"Lietuviu Dienos"

9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.